

Reformar les universitats europees Andreu Mas-Colell

En aquest article voldria donar compte de les conclusions, encara parcials, d'un treball elaborat per un equip format per mi mateix, Phillipe Aghion i Caroline Hoxby, ambdós de la Universitat de Harvard, i Mathias Dewatripont i André Sapir, ambdós de la Universitat Lliure de Brussel·les. S'ha elaborat per compte de Bruegel, un *think-tank* de Brussel·les, presidit per Mario Monti i dirigit per Jean Pisani-Ferry. De moment ja s'ha confeccionat un *policy brief* que porta per títol *Why Reform Europe's Universities*. Es pot trobar a www.bruegel.org i va ser presentat a París aquest dilluns, dia 10 de setembre.

La nostra anàlisi parteix del famós rànquing de Xangai. Se centra en la funció investigadora de les universitats i utilitza dades americanes (en particular, de patents) i una enquesta europea.

Les nostres conclusions són les següents:

En primer lloc constatem que el *performance gap* (la diferència d'efectivitat) entre Europa i els EUA és gran, particularment quan comparem les universitats més efectives (*best performers*) de cada àrea.

En segon lloc, notem que l'efectivitat relativa dels països europeus millora quan comparem grups més amplis d'universitats. Això suggereix que la variació de qualitat entre universitats europees és menor que entre les universitats americanes corresponents. També indica que la mancança europea més important és la de universitats de nivell màxim.

En tercer lloc, observem que, a Europa, hi ha més d'un model de sistema universitari que funciona aparentment bé. Per exemple, tant Suïssa com Suècia van bé amb universitats fonamentalment públiques, mentre que el Regne Unit també va bé, però ara és amb una proporció més alta d'universitats privades, matrícules més costoses i un grau més elevat de selecció d'estudiants. El Regne Unit, de tota manera, difereix d'una manera significativa de Suïssa i Suècia en un aspecte: mentre que, en el context europeu, tots tres països són molt efectius en els nivells superiors (*Top fifty* i *Top 100*) el Regne Unit ho és relativament menys en el nivell següent (la resta de les 500 universitats del rànquing de Xangai). Segurament això es deu al fet que el Regne Unit concentra la despesa universitària (que, de fet, és inferior a la mitjana europea) d'una forma molt marcada a les millors institucions.

En quart lloc, i sense sorpreses, un bon finançament ajuda l'efectivitat.

En cinquè lloc, també comprovem que l'autonomia de les universitats (i, més en general, la bona governança) ajuden a l'efectivitat.

Finalment, remarquem, a partir d'una anàlisi empírica sobre dades dels EUA, que finançament i autonomia són factors complementaris. Cada un fa que l'altre sigui més productiu.

Respecte a les lliçons de política econòmica que es deriven de l'anàlisi assenyalarem:

1. Els països europeus han d'invertir més en els sistemes universitaris. Proposem un increment equivalent a un 1% del PIB europeu en deu anys, però resta oberta la possibilitat del *mix* privat-públic per aconseguir-ho.

2. Perquè aquest esforç addicional de finançament sigui efectiu, cal que les universitats europees (s'entén: de mitjana) siguin més autònomes. I haurien de ser-ho no solament en el control del pressupost, sinó també en la contractació del professorat, la remuneració, el disseny curricular i la selecció d'estudiants (particularment al nivell de màster).

En definitiva: la clau són diners i bona governança. Som conscients, però, que més autonomia pot, també, menar a resultats anòmals i, per tant, pensem que ha d'anar acompanyada de més avaluació.